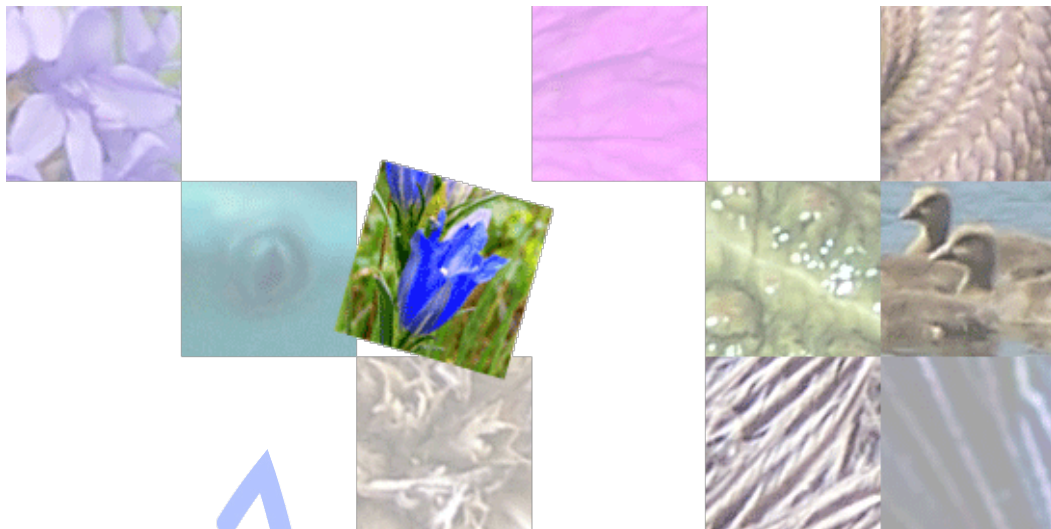

Bijlage VI
Ecologisch onderzoek

Ecologisch onderzoek

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Quick scan flora en fauna

Het Streekmuseum, Verlengde Broekdijk 16 - 16a te Kloosterhaar

Quick scan flora en fauna

Het streekmuseum, Verlengde Broekerdijk 16 - 16a Kloosterhaar

Opdrachtgever	LBP SIGHT
Contactpersoon	de heer drs. F.C. Wulterkens
Projectnummer	18089
Datum	28 mei 2019
Auteur	ing. C. Hardeman
Goedgekeurd door	ing. D.A. Riemer
Wijze van citeren	Hardeman, C., Quick scan flora en fauna Het Streekmuseum, Verlengde Broekdijk 16 - 16a te Kloosterhaar. <i>ECOquickscan</i> , ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2019.

Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus.

ECOquickscan ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

't Grieth 10 | 6924BJ Loo (Gld) | T (0316) 849390 | M (06) 12 97 16 80 | haico@ecoquickscan.nl | www.ecoquickscan.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen	2
2.	WETTELIJK KADER	4
2.1	Gebiedsbescherming	4
2.1.1	Wet natuurbescherming	4
2.1.2	Natuurnetwerk Nederland	4
2.2	Soortbescherming	4
3.	TOETSING	5
3.1	Onderzoeksmethodiek	5
3.2	Beschermde gebieden	5
3.2.1	Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming	5
3.2.2	Natuurnetwerk Nederland	5
3.3	Voorkomen van beschermde soorten	6
3.3.1	Vaatplanten	6
3.3.2	Grondgebonden zoogdieren	6
3.3.3	Vleermuizen	9
3.3.4	Vogels	10
3.3.5	Amfibieën	12
3.3.6	Reptielen	12
3.3.7	Vissen	12
3.3.8	Insecten (vlinders, libellen, kevers) en overige soortengroepen	12
4.	CONCLUSIE	13
4.1	Gebiedsbescherming	13
4.2	Soortenbescherming	13
4.3	Consequenties	14
4.4	Aanbevelingen	14

Bijlagen

Bijlage 1	Literatuurlijst
Bijlage 2	Wet natuurbescherming

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In Kloosterhaar (gemeente Hardenberg, provincie Overijssel) is aan de Verlengde Broekdijk 16 - 16a een bestemmingsplanwijziging beoogd. Aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* is gevraagd te beoordelen of deze activiteit effect heeft op de flora en fauna op en rond de locatie. De voorliggende rapportage beschrijft de effecten op de aanwezige flora en fauna en geeft inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze locatie.

Ligging (rood omljnd) en indrukken van het plangebied: intensief onderhouden en boenerf met een woonhuis en meerdere bijgebouwen.

Voor de ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden moet er eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de natuurwetgeving. Er zal bij deze activiteit rekening gehouden moeten worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken worden gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de te verwachten effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Het plangebied aan de Verlengde Broekdijk 16-16a ligt in het buitengebied ten noordoosten van Kloosterhaar en ten zuidoosten van Bruchterveld. De N343 (Van Roijensweg) loopt door Kloosterhaar en is gelegen ten zuidwesten van het plangebied. Het buitengebied bestaat voornamelijk uit agrarisch gebied. Tegenover het plangebied, aan de oostkant van de Verlengde Broekdijk, bevindt zich zandwinplas Combidooze behorende tot zand en grind exploitatie Balderhaar BV en Anker Kalkzandsteenfabriek BV. De Duitse grens is ook oostelijk gelegen, op ongeveer 660 meter.

Het plangebied bestaat uit boerenterrein met een woonboerderij (bedrijfswoning) met enkele bijgebouwen, waaronder een voormalige schuur bestaande uit twee delen. Voor de boerderij ligt een tuin bestaande uit een intensief onderhouden grasveld. Centraal in het plangebied is het boerenerf gelegen met aan de westkant de schuren en aan de westkant de woonboerderij. Het boerenerf is omringt met boomspiegels in een grasland. Deze graslanden zijn begraasd door schapen. Voor de ingang van het boerenerf zijn enkele parkeerplaatsen aanwezig. Een paar meter noordelijk van de parkeerplaatsen is al een moestuin aanwezig. De noordoosthoek van het terrein wordt gebruikt als akker.

Binnen het plangebied is een wijziging in het bestemmingsplan beoogd. De huidige bestemming, bedrijventerrein, wordt gewijzigd in een recreatief bestemmingsplan ten behoeve van het streekmuseum (zie afbeelding volgende pagina). De woonboerderij wordt uitgebouwd met een glazen verbindingssluis en een ontvangstruimte. Deze nieuwe gebouwen zijn relatief klein en worden geplaatst op intensief beheerd grasland. Alle bomen en overige vegetatie blijven ongemoeid. Verder wordt er zuidelijk op het terrein, westelijk van de parkeervakken, een nieuwe smederij gebouwd. De bestaande bebouwing krijgt een andere bestemming, maar het gebruik blijft ongewijzigd. De akker op het terrein wordt uitgebreid en ingericht als historische akker.

Indruk van de voorzijde van de boerderij.

Indruk van het boerenerf.

Indruk van de al deels aanwezige moestuin (rechts op de voorgrond) en parkeerplekken (in het midden op de achtergrond).

Het nieuwe bestemmingsplan van het plangebied: museumboerderij met een expositieruimte, wagenshuur, berging (bestaande bijgebouwen), een nieuwe ontvangstruimte en smederij (LBP\SIGHT, 2018).

2. WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland. Soortenbescherming is geregeld in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. In bijlage 2 is een uitgebreidere toelichting opgenomen bij de soort- en gebiedsbescherming zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Wet natuurbescherming

De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000).

Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als Natuurnetwerk Nederland niet verankerd in de Wet natuurbescherming, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 Soortbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten.

Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (Vogel- en Habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

Tevens kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht, zowel voor soorten als hun (beschermde) leefgebied.

3. TOETSING

3.1 Onderzoeksmethodiek

Voor de ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden moet er eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de natuurwetgeving (zie hoofdstuk 2). Er zal bij deze activiteit rekening gehouden moeten worden met de beschermde natuurwaarden in en om het plangebied. Op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een veldverkenning, worden uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Vervolgens zijn voor alle (mogelijke) aanwezige beschermde soorten de effecten en eventuele gevolgen voor de beoogde ingreep beschreven.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) en op websites gepubliceerde verspreidingsgegevens van bijvoorbeeld Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (RAVON, Zoogdierverseniging, etc.). Deze bronnen vermelden betrouwbare soortgegevens op basis van uurhokken (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het zeer globale gegevens betreft.

Op 23 maart 2019 heeft er een veldverkenning plaatsgevonden. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid van het plangebied en haar omgeving voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Beschermde gebieden

In het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 2 en de aanwijzing als Natuurnetwerk Nederland moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde habitattypen, habitatsoorten en/of kernkwaliteiten. De beoogde activiteit kan hierop effecten hebben.

3.2.1 Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming

Het plangebied te Kloosterhaar ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Wet natuurbescherming. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied ligt op ongeveer 2,3 km afstand en betreft het Natura 2000-gebied 'Engbertsdijksvenen' (Vogel- en Habitatrichtlijngebied). De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte dat in de huidige situatie intensief beheerd en gebruikt wordt. Hierdoor is een relatie met de aangewezen soorten en habitats van de beschermde gebieden afwezig. Negatieve effecten op het Natura 2000-gebied 'Engbertsdijksvenen' zijn dan ook uit te sluiten.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Hetzelfde gebied dat is aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied is ook aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN). Dichterbij het plangebied liggen gebieden die zijn aangewezen als NNN, maar niet als N2000. Het betreft hier een "uitwerkingsgebied ontwikkelingen" behorende

tot Engbertsdijkvenen/Veenschap op 1,8 km afstand. De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte dat in de huidige situatie intensief beheerd en gebruikt wordt. Door het intensieve beheer en gebruik van het plangebied ontbreekt een relatie met de NNN.

3.3 Voorkomen van beschermde soorten

In het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde activiteit kan biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Aangezien het plangebied altijd intensief beheerd is, is plantengroei beperkt tot het intensief beheerde grasveld in de voortuin, het omringende intensief beheerde grasland, randen bij hekken en gebouwen, boomspiegels en kieren in de verharding van het boerenerf (straatstenen). De bomen staan vooral op het intensief beheerde grasland en bestaan voornamelijk uit de soorten ruwe berk (*Betula pendula*), een haag van haagbeuk (*Carpinus betulus*), esdoorn (*Acer spec.*), zomereik (*Quercus robur*). Enkele ruigte soorten, zoals brandnetel (*Urtica dioica*) en vogelmuur (*Stellaria media*), staan vooral bij randen van hekken en gebouwen.

Van een stabiel ecosysteem is als zodanig geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Wet natuurbescherming, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) en zoogdierverspreiding.nl komen in de omgeving van het plangebied soorten voor als rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), aardmuis (*Microtus agrestis*), veldmuis (*Microtus arvalis*), dwergmuis (*Micromys minutus*), bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), haas (*Lepus europeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), egel (*Erinaceus europeus*), gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*), tweekleurige bosspitsmuis (*Sorex coronatus*), dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), huisspitsmuis (*Crociodura russula*), vos (*Vulpes vulpes*), hermelijn (*Mustela erminea*), wezel (*Mustela nivalis*), bunzing (*Mustela putorius*) en ree (*Capreolus capreolus*). Aangezien binnen het plangebied onverharde delen aanwezig zijn en de locatie in het buitengebied is gelegen, zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als haas, konijn, vos, hermelijn, wezel, bunzing, ree egel en (spits)muizen niet uit te sluiten. Voor deze soorten kent de provincie Overijssel een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen. Vanaf eind 2019 vindt er naar verwachting een wijziging plaats in de beschermstatus van enkele van de bovenstaande soorten voor de provincie Overijssel. Voor zover nu bekend betekent dit dat de kleine marterachtigen en egel niet meer zijn vrijgesteld.

Tevens komen in de omgeving de volgende nationaal beschermde soorten voor als eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), waterspitsmuis (*Neomys fodiens*), veldspitsmuis (*Crociodura leucodon*), das

(*Meles meles*), steenmarter (*Martes foina*) en wild zwijn (*Sus scrofa*) en de internationaal beschermde soort als wolf (*Canis lupus*).

Eekhoorn

De eekhoorn is een echte boombewoner en leeft bij voorkeur in loof-, naald- of gemengd bos, maar komt ook voor in houtwallen, tuinen en parken. Ze komen ook voor in bebouwd gebied, mits er voldoende voedsel beschikbaar is. De voorkeur van de eekhoorn gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar), omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Ze bouwen hun nesten voornamelijk (hoog) in bomen, maar gebruiken soms ook boomholten, oude kraaien- of esternesten of grote nestkasten als nestplaats. De bomen in het plangebied voldoen niet aan de habitateisen van de eekhoorn. Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek geen sporen en nesten van de eekhoorn aangetroffen. Het voorkomen van de eekhoorn in het plangebied kan worden uitgesloten.

Waterspitsmuis

Het leefgebied van de waterspitsmuis bestaat uit schoon, niet te voedselrijk water met relatief veel watervegetatie en ruige begroeiing op de oevers. Waterkwaliteit is een belangrijke eis die de waterspitsmuis aan haar leefomgeving stelt. In het plangebied zijn geen watervoerende elementen aanwezig. Het voorkomen van de waterspitsmuis in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

Veldspitsmuis

De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief beheerd wordt. Hij komt voor in overgangsvegetaties, lintvormige landschaps- elementen, opgaande kruidenvegetaties en overhoekjes. De soort kan ook worden aangetroffen in aanliggende, braak- liggende of niet begraaide kruidenvegetaties, zoals boomgaarden. Overwintering vindt echter grotendeels plaats in de landschapselementen. In gebouwen komt hij zelden voor. De veldspitsmuis eet voornamelijk dierlijk voedsel dat hij op de tast of geur vindt. Dit zijn in de strooisellaag levende dieren zoals kevers, larven, wormen, pissebedden, slakken en spinnen. Daarnaast eet hij ook kleine hoeveelheden plantaardig materiaal, zoals fruit, en aas. De veldspitsmuis houdt geen winterslaap. Het voorkomen van de veldspitsmuis kan niet worden uitgesloten in overhoekjes en verruigde randen op het terrein. Toch kunnen negatieve effecten op het voorkomen van de veldspitsmuis worden uitgesloten, aangezien het gebruik van het terrein ongewijzigd blijft. De nieuwbouw vindt plaats op intensief beheerd grasland dus ook dit zal geen negatief effect hebben op de veldspitsmuis.

Steenmarter

Ook de steenmarter komt in de omgeving voor. De steenmarter heeft binnen zijn leefgebied tal van schuilplaatsen, zoals in takkenhopen, boomholtes, dichte struwelen, op zolders en in kruipruimten; slechts een gering aantal hiervan wordt regelmatig gebruikt. In de zoogtijd van de jongen (maart t/m juni) worden schuilplaatsen wel permanent gebruikt. Vaak huist de steenmarter ook in ruimtes onder daken, een opening van 5 à 6 cm is daartoe voldoende. De soort klimt gemakkelijk, zowel in bomen als tegen gevels en muren. Het voedsel wordt gezocht langs lijnvormige elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen. De schuren zijn toegankelijk voor de steenmarter. Echter, tijdens het veldbezoek zijn geen sporen en nesten van de steenmarter aangetroffen in het plangebied. Hierdoor wordt niet verwacht dat de gebouwen essentieel

onderdeel vormen van het leefgebied van de steenmarter. Daarnaast blijft het gebruik van de gebouwen ongewijzigd en heeft de bestemmingsplanwijziging geen negatieve effecten op de steenmarter. De nieuwbouw vindt plaats op intensief beheerd grasland dus ook dit zal geen negatief effect hebben op de steenmarter.

Wolf

Sinds 2011 worden in toenemende mate waarnemingen van wolven in Nederland gemeld. Dit waren hoogstwaarschijnlijk allemaal zwerfende exemplaren uit Duitsland. Eén van deze waarnemingen is gedaan in de buurt van het plangebied, op ongeveer 1,25 kilometer. Op 13 november 2017 is er een wolf aangereden op de N343 tussen Kloosterhaar en Bergentheim. Toch kan worden uitgesloten dat het plangebied een essentieel onderdeel is van het leefgebied van de wolf. Sinds 18 februari 2019 is duidelijk geworden dat de wolf zich heeft gevestigd op de Veluwe. Hierdoor kan worden uitgesloten dat het plangebied een essentieel onderdeel vormt van de leefomgeving van de wolf. Echter, een enkel passerend exemplaar uit Duitsland nabij het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Kleine marterachtigen en egel

Hermelijnen leven vooral in kleinschalige en structuurrijke landschappen met veel natuurlijke elementen en overgangen. Er is een duidelijke binding met vochtige/natte terrein en oppervlaktewater. Wezels leven in gevarieerd en structuurrijk terrein met afwisseling van bosschages, zoals ruig grasland en rietland bij water, op (boeren) erven en in groene delen van oudere steden en dorpen. De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie. De omvang van het leefgebied varieert van tien tot enkele duizenden hectares, afhankelijk van het voedselaanbod. De egel leeft in Nederland bijna in alle landschappen. Tuinen, bosranden, struweel en loofbos, het liefst met ondergroei, zijn geschikte leefgebieden. De schuren zijn toegankelijk voor kleine marterachtigen en overhoekjes en randen langs hekken en gebouwen zijn mogelijk geschikt voor kleine marterachtigen en egel. Echter, tijdens het veldbezoek zijn geen sporen en nesten van de kleine marterachtigen en egel aangetroffen in het plangebied. Hierdoor kan worden uitgesloten dat het plangebied een essentieel onderdeel vormt van hun leefgebied. Daarnaast blijft het gebruik van de gebouwen ongewijzigd en heeft de bestemmingsplanwijziging geen negatieve effecten op kleine marterachtigen en egel. Ook de beoogde nieuwbouw heeft geen negatief effect op kleine marterachtigen en egel, aangezien het intensief beheerde grasland geen essentieel onderdeel van het leefgebied vormt voor deze soorten.

Samenvatting zoogdieren

De eekhoorn en waterspitsmuis (soorten zonder vrijstelling) worden op basis van het aanwezige biotoop (boerenerf dat intensief wordt beheerd en gebruikt) niet verwacht in het plangebied. Het voorkomen van de soorten veldspitsmuis, steenmarter en wolf (soorten zonder vrijstelling) en kleine marterachtigen en egel (soorten waarvan de beschermstatus eind 2019 naar verwachting gaat veranderen) in het plangebied kan niet worden uitgesloten. Wel kan worden uitgesloten dat het plangebied een essentieel onderdeel vormt van het leefgebied van deze soorten. Daarnaast blijft het gebruik van de gebouwen ongewijzigd en heeft de bestemmingsplanwijziging geen negatieve effecten op deze beschermde soorten. Ook de beoogde nieuwbouw heeft geen negatief effect deze beschermde soorten, aangezien het intensief beheerde grasland geen essentieel onderdeel van

het leefgebied vormt voor deze soorten. De bestemmingsplanwijziging heeft geen negatieve effecten op beschermde soorten.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) komen in de omgeving van het plangebied gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*) voor.

Vleermuizen zijn aan de hand van hun voorkeur voor verblijfplaats globaal onder te verdelen in twee groepen, gebouw- en boombewonende soorten. Ook zijn er soorten die beiden gebruiken als verblijfplaats. Daarnaast maken verschillende vleermuizen onderscheid tussen zomer- en winterverblijven. De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn het gehele jaar overwegend gebouwbewonende soorten, terwijl de rosse vleermuis alleen in boomholtes verblijft. Ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en watervleermuis maken zowel gebruik van gebouwen als van bomen (met uitzondering van de meervleermuis) in de zomermaanden. In de winter zitten deze soorten (met uitzondering van de ruige dwergvleermuis) graag in ondergrondse ruimten zoals: mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken, ijskelders en (kasteel)kelders.

De soorten maken vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied. Daarom kan het behoud van deze lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

Foerageergebied en vliegroutes

Binnen het plangebied en de directe omgeving is voor de meeste van de genoemde soorten vleermuizen geschikt foerageergebied aanwezig. Daarnaast kunnen de groenstructuren rondom, grenzend aan, het plangebied een functie hebben als vliegroute voor diverse soorten vleermuizen; dergelijke vliegroutes vormen verbindingen tussen verblijfplaatsen en foerageergebied. Aantasting van vliegroutes kan leiden tot indirecte aantasting van verblijfplaatsen. Aangezien groenstructuren als gevolg van de werkzaamheden niet worden aangetast (werkzaamheden hebben alleen betrekking op intensief beheerd grasland) zijn er geen effecten te verwachten op vaste vliegroutes van vleermuizen.

Verblijfplaatsen

De bomen in het plangebied blijven ongemoeid. Negatieve effecten op boombewonende vleermuizen zijn daardoor uit te sluiten.

Tijdens het veldbezoek zijn alle gebouwen onderzocht op mogelijke invliegopeningen. Gebouwbewonende vleermuizen maken gebruik van spleten in gevels, spouwmuren, ruimtes achter daklijsten, etc. De woonboerderij bevat geen potentiële invliegopeningen: de dakranden zijn strak afgewerkt en de gevels zijn onbeschadigd. Deze bebouwing is dus niet geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen. De schuur daarentegen is mogelijk wel geschikt voor vleermuizen, aangezien deze meerdere potentiële invliegopeningen bevat: de gevelbetimmering is

op één plaats kapot, de golfplaten sluiten niet aan op de gevels en het hout onder de golfplaten is op enkele plekken beschadigd. Gezien de grootte van de ruimte en de vele beschadigingen is de schuur mogelijk geschikt als zomerverblijfplaats voor vrij hangende soorten, zoals gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook watervleermuis. Toch kunnen negatieve effecten op deze soorten worden uitgesloten, aangezien het gebruik van de gebouwen ongewijzigd blijft. De bestemmingsplanwijziging heeft geen negatieve effecten op vleermuizen.

Foto van een beschadiging in de gevelbetimmering van de schuur.

Voorbeeld van ruimte tussen de golfplaten van het dak en de gevelmuur van de schuur.

Voorbeeld van beschadigingen van het hout onder de golfplaten van het dak van de schuur.

3.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen zoals koolmees (*Parus major*), vink (*Fringilla coelebs*), roodborstje (*Erithacus rubecula*), kauw (*Corvus monedula*), buizerd (*Buteo buteo*) en wilde eend (*Anas platyrhynchos*).

Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is (actieve broedplaatsen). De meeste soorten broeden in de periode van half maart tot half juli, echter buiten deze periode kunnen ook broedende vogels worden aangetroffen. Deze zijn, onverminderd de periode wanneer het broedgeval is, beschermd.

Jaarrond beschermde vogels

De provincie Overijssel heeft het beleid van RVO, opgesteld onder de Flora- en faunawet, ten aanzien van jaarrond beschermde soorten overgenomen. Dat betekent dat van een aantal

vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd zijn. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*));
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek (*Corvus frugilegus*), gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus (*Passer domesticus*));
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), kerkuil (*Tyto alba*), oehoe (*Bubo bubo*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*));
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk (*Falco subbuteo*), buizerd (*Buteo buteo*), havik (*Accipiter gentilis*), sperwer (*Accipiter nisus*), wespendif (*Pernis apivorus*), zwarte wouw (*Milvus migrans*) en ransuil (*Asio otus*)).

De schuur in het plangebied is mogelijk geschikt voor jaarrond beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek is nestmateriaal onder de golfplaten van de schuur aangetroffen. Gezien het soort nestmateriaal (takjes) en de kleur, is dit nest waarschijnlijk een oud en niet meer in gebruik kauwennest. De jaarrond beschermde huismus is, ondanks de aanwezigheid van potentiële nestlocaties, niet gehoord en waargenomen tijdens het veldbezoek.

Foto's van het gevonden nestmateriaal onder de golfplaten op het dak van de schuur.

Het plangebied bevat geen geschikte nestplaatsen voor de gierzwaluw. De buizerd is wel waargenomen tijdens het veldbezoek, maar ook van deze soort zijn geen horsten aangetroffen in de bomen in het plangebied.

Daarbij heeft de bestemmingswijziging geen negatieve effecten op jaarrond beschermde soorten. De bestaande bebouwing blijft ongemoeid en de nieuwe gebouwen worden gebouwd in een intensief beheerd graslandschap.

Niet jaarrond beschermde vogels

Naast de voorstaande vier categorieën is er nog een vijfde categorie (beschermde) vogels. Deze vogels beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich

elders te vestigen. Deze vogels (en hun broedplaatsen) zijn in principe buiten het broedseizoen niet beschermd. Alleen als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen zijn deze soorten wel jaarrond beschermd.

Binnen het plangebied is de aanwezigheid van broedplaatsen van vogels uit de vijfde categorie niet uit te sluiten. Aangezien in de omgeving voldoende alternatieve broedplaatsen aanwezig zijn voor deze categorie vogels zijn er geen omstandigheden aanwezig om deze vogels jaarrond te beschermen. Negatieve effecten op vogels uit de vijfde categorie worden dan ook niet verwacht indien rekening gehouden wordt met het broedseizoen (actieve broedplaatsen).

3.3.5 Amfibieën

Binnen en in de directe omgeving van het plangebied zijn geen watervoerende elementen aanwezig. Hierdoor is het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van meer strikt beschermde amfibieënsoorten uit te sluiten. Algemene soorten, zoals bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*), die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken, zijn, gezien de binnen het plangebied gelegen biotopen (grasland en onverharde, minder intensief beheerde hoekjes langs de schuren), niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen. Het is mogelijk dat algemene soorten in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn, omdat de dieren op het land overwinteren. Voor deze soorten geldt binnen de provincie Overijssel een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

3.3.6 Reptielen

De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Op basis van de binnen het plangebied aanwezige biotopen (boerenerf en intensief beheerd grasland (tuin)) is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk.

3.3.7 Vissen

Binnen het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig, waardoor de aanwezigheid van vissen kan worden uitgesloten.

3.3.8 Insecten (vlinders, libellen, kevers) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten (zowel nationaal als internationaal beschermd) binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied (verhard erf en intensief beheerd grasland (tuin)) voor. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de afwezigheid van geschikte biotopen in het plangebied.

4. CONCLUSIE

Het plangebied Verlengde Broekdijk 16 – 16a te Kloosterhaar betreft een boerenbedrijventerrein waarvan een wijziging in het bestemmingsplan is beoogd.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming en het Natuurnetwerk Nederland dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden. Het plangebied te Kloosterhaar ligt niet in of nabij het NNN of een gebied dat is aangewezen als speciale beschermingszone als bedoeld in de Wet natuurbescherming. Gebiedsbescherming is op deze locatie niet aan de orde.

4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten zoals bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, haas, konijn, vos, hermelijn, wezel, bunzing, ree, egel en (spits)muizen zijn beschermd, maar vallen onder een algemene vrijstelling van de provincie Overijssel. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Wel vindt er naar verwachting vanaf eind 2019 een wijziging plaats in de beschermstatus van enkele van de bovenstaande soorten voor de provincie Overijssel. Dit betekent hoogstwaarschijnlijk dat de kleine marterachtigen en egel niet meer worden vrijgesteld. De zorgplicht (zie bijlage 2) blijft onverminderd van toepassing.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten zijn meer strikt beschermde soorten, soorten waarvoor bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffingsplicht in het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 geldt. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats, en de biotoopeisen van individuele diersoorten zijn veldspitsmuis, steenmarter, wolf, huismus en soorten uit de soortgroep vleermuizen (gewone grootoorvleermuis en meervleermuis) niet uit te sluiten binnen het plangebied. Wel kunnen negatieve effecten van bestemmingsplanwijziging op deze beschermde soorten worden uitgesloten, aangezien het gebruik van het intensief beheerde en gebruikte boerenerf niet veranderd. Ook de beoogde nieuwbouw heeft geen negatief effect deze beschermde soorten, aangezien het intensief beheerde grasland geen essentieel onderdeel van het leefgebied vormt voor deze soorten. Nader onderzoek naar eventueel binnen het plangebied voorkomende beschermde soorten is dan ook niet nodig. Ook bij een eventuele verandering van de beschermstatus van kleine marterachtigen en egel voor de provincie Overijssel is nader onderzoek niet nodig. Zoals al eerder vermeld kunnen nesten van vogels worden verstoord als in het broedseizoen wordt gestart met werkzaamheden.

4.3 Consequenties

Een tweetal algemene voorwaarden is vanuit de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 altijd van toepassing:

- In het broedseizoen van vogels mogen, zonder controle voorafgaand door een ecooloog, de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zouden kunnen leiden tot verstoring, beschadiging of vernieling van nesten, rustplaatsen en eieren. Alle vogels zijn beschermd. Storing van nesten is onder artikel 3.1 (Vogelrichtlijn) toegestaan mits niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor vogels die ook staan vermeld onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, inclusief Verdragen van Bern en Bonn) is verstoren niet toegestaan.
- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Daarnaast moeten dieren de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - Voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - Het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - Het starten van de nieuwbouw buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen.

4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming zijn er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- Voor vleermuizen kunnen vleermuiskasten worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte;
- Er kunnen neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismussen en gierzwaluwen op >2,5 meter hoogte in de muur, of bij een steile dakvorm als dakpannen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden.
- Het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse (autochtone) bes- en bloemdragende struiken en planten;
- Voor insecten kan een insectenhotel geplaatst worden tegen de gevel of in de buitenruimte. Een insectenhotel is nuttig voor allerlei insecten, zeker in combinatie met een bloemenweide en heeft tevens een educatieve functie;
- Het aanleggen van een poel met natuurlijke oeverbeplanting, geïsoleerd van permanent watervoerende watergangen. Dit kan positieve effecten hebben op het voorkomen van amfibieën, vogels en vleermuizen.
- Het aanbrengen van een takkenril. Een takkenril kan schuilmogelijkheden bieden voor kleine zoogdieren en vogelsoorten.

- Het plaatsen van een steenuilenkast. Dit is een soort dat veel voorkomt op boerenterreinen en kleinschalige landschappen.
- In combinatie met de steenuilenkast kan een composthoop worden aangelegd. Dit zorgt voor extra schuilmogelijkheden en voedselvoorziening voor kleine zoogdieren, reptielen, amfibieën, insecten en steenuilen.
- Het inrichten van een overhoekje met stenen, hout en een holte. Zo'n overhoekje vormt namelijk geschikte schuilmogelijkheden voor kleine zoogdieren, marterachtigen, amfibieën en reptielen.

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. - Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden, 2016.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill. Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion natuur, Utrecht, 2011.

LBP|SIGHT. Verlengde Broekdijk 16-16a Kloosterhaar Toelichting, Nieuwegein, 2018.

Meijden, R. van der, Heukels' flora van Nederland, 23e druk, uitgeverij Wolters Noordhof, Groningen, 2005.

Ministerie van LNV, Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, 2009.

Websites:

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.vleermuis.net

www.overijssel.nl

www.rijksoverheid.nl

www.wolvenin nederland.nl

BIJLAGE 2

Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming – gebiedsbescherming

Voor gebiedsbescherming is hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming bepalend. Indien gebiedsbescherming aan de orde is, zijn er verschillende stappen in onderzoek te onderscheiden; Voortoets en afhankelijk van de conclusie in de Voortoets een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling.

Bij een Voortoets komen de volgende onderdelen aan bod:

- Beschrijving van de bestaande en nieuwe situatie. In het geval van een wijziging van bedrijfsactiviteiten het in beeld brengen van de bestaande situatie en gewijzigde bedrijfsactiviteiten;
- Welke milieueffecten deze (bedrijfs)activiteiten hebben op de omgeving;
- Welke van de soorten en habitats waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, schade ondervinden;
- Welke (bedrijfsmatige) activiteiten kunnen leiden tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling:

Indien uit de Voortoets blijkt dat een ruimtelijke ingreep geen negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied dan is het onderzoek gereed. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied, maar zeker niet significant negatief dan moet een Verstorings- en Verslechteringstoets worden opgesteld. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft en mogelijk ook een significant negatief effect dan moet een Passende Beoordeling worden opgesteld.

Een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling is de basis voor de aanvraag van een vergunning.

Wet natuurbescherming – soortenbescherming

Voor soortbescherming is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn, verdragen van Bern en Bonn) en nationaal beschermde soorten. Er zijn verbodsbepalingen opgenomen, bepalingen voor algemene vrijstelling en projectspecifieke ontheffingen en de belangen die aangetoond dienen te worden om een ontheffing te verkrijgen.

Verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden, te vangen of opzettelijk te storen (tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort). Ook is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze vogels te vernielen of te beschadigen, nesten van vogels weg te nemen of eieren te rapen en deze eieren onder zich te hebben.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Het is verboden in het wild levende dieren (waaronder diverse vogelsoorten) van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk te verstoren, eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen of voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen. Ook is het verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten (artikel 3.10)

Het is verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel A, opzettelijk te doden of te vangen, of vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Ook is het verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de bovenstaand beschreven verboden kent de Wet natuurbescherming ook een zorgplicht. In artikel 1.11 is opgenomen dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat schadelijke handelingen achterwege blijven, dan wel noodzakelijke maatregelen getroffen worden om die schadelijke gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt worden.

Procedurele consequenties

Voor ruimtelijke ingrepen is het van belang te toetsen of er allereerst sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen. Voor Vogelrichtlijnsoorten is het bijvoorbeeld van belang te beoordelen of een verstoring van wezenlijke invloed is. Voor de nationaal beschermde soorten zijn er per provincie lijsten opgesteld met soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt. Over het algemeen zijn dit de meer algemeen voorkomende soorten zoals het konijn of de vos.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van beschermde soorten, is ontheffing ex. artikel 3.3, 3.8 en/of 3.10 van de Wet natuurbescherming nodig van Gedeputeerde Staten. Het uitvoeren van een ruimtelijke ingreep, indien er sprake is van een overtreding van één van de bovenstaand beschreven verbodsbepalingen, kan door middel van een goedgekeurde gedragscode of een verkregen ontheffing. Een gedragscode geldt voor zowel de internationaal beschermde soorten als de nationaal beschermde soorten.

In een gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd.

Voor een ontheffing zijn procedurele consequenties afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Er zijn drie soorten verbodsbepalingen en gekoppeld aan deze bepalingen zijn er ook drie verschillende beschermingsregimes:

- Soorten van de Vogelrichtlijn;
- Soorten van de Habitatrichtlijn, verdrag van Bern en/of Bonn;
- Nationaal beschermde soorten.

Voor het verkrijgen van een ontheffing moet als eerste een belang worden aangetoond op grond waarvan een ontheffing kan worden verkregen voor het overtreden van de verbodsbepalingen. Voor Vogelrichtlijnsoorten moet een belang worden aangetoond zoals opgenomen in de Vogelrichtlijn. Voor ruimtelijke ingrepen zijn dat:

- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- Ter bescherming van flora of fauna.

Voor Habitatrichtlijnsoorten en soorten van Bern en Bonn:

- Bescherming van de wilde flora of fauna, of instandhouding van de natuurlijke habitats;
- Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- Volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor nationaal beschermde soorten:

- In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

Notitie

Aan: LBP|SIGHT – de heer drs. F.C. Wulterkens
Van: Cynthia Hardeman en Dimphina Riemer
Datum: 5 juni 2019
Kenmerk: 18089
Betreft: Ecologische beoordeling Vogelkijkhut en Grondwal te Kloosterhaar

Aanleiding

In Kloosterhaar (gemeente Hardenberg, provincie Overijssel) is aan de Verlengde Broekdijk 16 - 16a een bestemmingsplanwijziging ten behoeve van het Streekmuseum beoogd. In het verlengde hiervan is de aanleg van een Vogelkijkhut en Grondwal beoogd met als doel de natuurbeleving in de omgeving van het Streekmuseum te verhogen. Aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* is gevraagd te beoordelen of het aanleggen van een Vogelkijkhut en Grondwal effect heeft op de flora en fauna op en rond deze locaties. De voorliggende notitie beschrijft de effecten op de aanwezige flora en fauna en geeft inzicht in hoe eventuele effecten voorkomen kunnen worden.

Boven weergave van de locaties van de Vogelkijkhut en Grondwal ten opzichte van het Streekmuseum (geel omlijnd) en recht een impressie van de vogelkijkhut.

Gebiedsbeschrijving

Vogelkijkhut

Deze Vogelkijkhut is beoogd op een open plek tussen de bomen aan de zandwinplas Combidooze, behorende tot zand en grind exploitatie van Balderhaar BV en Anker Kalkzandsteenfabriek BV, ten zuiden van het

Streekmuseum. Hij zal uitkijk geven op de zandwinplas en de paden die lopen van deze locatie naar de locatie van de grondwal en het Streekmuseum. De open plek bestaat voornamelijk uit gras. De bomen blijven ongemoeid.

Grondwal

De Grondwal is ten oosten van het Streekmuseum, aan de andere zijde van de Verlengde Broekdijk, beoogd. Deze locatie is gelegen tegen het bedrijventerrein van Anker Kalkzandsteenfabriek BV en fungeerde de laatste jaren als parkeerplaats. Op deze locatie is al een kleine zandrug met wat struikheide gelegen. De grondwal wordt naast deze zandrug gerealiseerd, de reeds bestaande begroeiende helling blijft behouden. De voormalige parkeerplaats is al verwijderd en deels afgegraven.

Indruk van de locatie waar de Vogelkijkhut is beoogd.

Indruk van de locatie waar de Grondwal is beoogd.

Methode

In 2015 is er nader onderzoek¹ gedaan naar (beschermde) flora en fauna in de omgeving van het plangebied en in 2019 is een quick scan² gemaakt van de flora en fauna potentieel aanwezig op het terrein van het Streekmuseum. Deze twee documenten zijn gebruikt om te beoordelen of het plaatsen van de Vogelkijkhut en het realiseren van de Grondwal effect heeft op (beschermde) flora en fauna. Vervolgens is er een kort ecologisch werkplan opgesteld om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen.

Effectenbeoordeling

Vaatplanten

In het nader onderzoek zijn geen beschermde vaatplanten aangetroffen in de omgeving van het plangebied. Deze beschermde vaatplanten worden nog steeds niet verwacht in (de omgeving van) de plangebieden. Sinds de nieuwe wet natuurbescherming (2017) is de lijst met beschermde vaatplanten gewijzigd. Gezien de verspreiding van de nieuw bijgekomen beschermde soorten en het ontbreken van de habitateisen van beschermde vaatplanten worden deze niet verwacht in (de omgeving van) de plangebieden.

Zoogdieren

Tijdens het nader onderzoek zijn sporen aangetroffen van steenmarter en das. Daarnaast zijn de soorten konijn, haas, vos en ree waargenomen. Op basis van verspreidingsgegevens komen in de omgeving ook diverse (spits)muizen, eekhoorn, wild zwijn, wolf, konijn, vos, hermelijn, wezel, bunzing, ree en egel voor. De plangebieden

¹ Burgt, H.H.J. van der, *Nader onderzoek flora en fauna Uitbreiding zandwinning De Dooze te Kloosterhaar*. ECOquickscan, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2016.

² Hardeman, C., *Quick scan flora en fauna Het Streekmuseum, Verlengde Broekdijk 16 - 16a te Kloosterhaar*. ECOquickscan, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2019.

vormen geen essentieel onderdeel van de bovenstaande beschermde soorten. Wel kunnen deze soorten de plangebieden passeren of een enkele keer gebruiken als foerageergebied.

De bomen in de plangebieden kunnen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen voorkomen. Echter, negatieve effecten op deze boombewonende vleermuizen kunnen worden uitgesloten, aangezien de bomen in en rondom de plangebieden ongemoeid blijven.

Reptielen

Tijdens het nader onderzoek is een waarneming gedaan van de levendbarende hagedis noordelijk van het bedrijfsterrein van Anker Kalkzandsteenfabriek B.V.. Gezien de zandrug met heide in het plangebied van de beoogde grondwal, kan de levendbarende hagedis voorkomen in dit plangebied. De grondwal is beoogd op een vergraven stuk grond naast de zandrug waar de levendbarende hagedis kan voorkomen. Dit recent vergraven terrein is geen geschikt onderdeel van het leefgebied. Verblijfplaatsen van de levendbarende hagedis gaan daarom niet verloren. Echter, tijdens de werkzaamheden dient verstoring of het doden van voorbijkomende individuen wel voorkomen worden. Wanneer de grondwal natuurlijk begroeid is, is dat een bijdrage aan het leefgebied van deze soort.

Broedvogels

Tijdens het naderonderzoek is er één broedgeval van de jaarrond beschermde buizerd waargenomen in de bosstrook ten noorden van de beoogde locatie van de Vogelkijkhut (ruim ten zuiden van de beoogde locatie van de Grondwal). Negatieve effecten van de realisatie van de Vogelkijkhut en Grondwal op deze nestlocatie worden niet verwacht, aangezien de bomen plangebieden ongemoeid blijven. Andere jaarrond beschermde vogels zijn niet waargenomen in (de omgeving van) de plangebieden.

Verder zijn broedgevallen van algemeen voorkomende vogelsoorten niet uit te sluiten in (de omgeving van) de plangebieden. Nestlocaties van alle vogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd.

Insecten

Van alle beschermde insecten is bekend dat het heideblauwtje voorkomt in de omgeving. Tijdens het nader onderzoek is deze niet aangetroffen, maar in de rapportage is aangegeven dat deze niet valt uit te sluiten. Gezien de aanwezigheid van struikheide nabij het plangebied van de Grondwal, kan een voorbijvliegend heideblauwtje niet worden uitgesloten. Echter, de realisatie van de grondwal vindt plaats op vergraven grond, naast de zandrug met de struikheide. Rupsen of eitjes worden, aangezien het plangebied niet is begroeid, niet verwacht.

Conclusie

De plangebieden vormen geen essentieel onderdeel van de hierboven genoemde (strik) beschermde flora en fauna, maar beschermde soorten kunnen de plangebieden wel passeren of incidenteel gebruiken als foerageergebied. Negatieve effecten van de realisatie van de Vogelkijkhut en Grondwal op beschermde soorten zijn daarom uit te sluiten. Wel dient er tijdens de werkzaamheden rekening te worden gehouden met de zorgplicht om effecten op flora en fauna te voorkomen. Ook mogen nestlocaties van algemeen voorkomende vogels niet worden verstoord. De te treffen maatregelen zijn onderstaand beschreven.

Ecologisch werkplan

Tijdens de realisatie van de Vogelkijkhut en Grondwal dienen maatregelen te worden genomen invulling te geven aan de zorgplicht. Dit kan door het nemen van de volgende maatregelen:

- Werkzaamheden starten buiten het broedseizoen;
- Voortijdig maaien (niet klepelen en korter dan <10 cm) en afvoeren van de vegetatie van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
- Het realiseren van de grondwal vindt plaats naast de al bestaande zandrug op de vergraven grond. Hierdoor blijft de (vegetatie) op de zandrug intact, waardoor eventuele individuen van levendbarende hagedis en heideblauwtje niet worden verstoord. Voor de aanleg van de grondwal is het advies niet over de bestaande begroeide delen te rijden en het werk uit te voeren naar de verharde weg toe. Mochten dieren vanuit hun natuurlijk habitat op de grondwal terecht komen, dan komen zij op het reeds ingerichte stuk uit waar geen werkzaamheden meer plaatsvinden;
- Het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
- Het starten van de werkzaamheden buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen;

Overige ecologisch relevante aanbevelingen

Naast de hierboven genoemde maatregelen die voortkomen uit de Wet natuurbescherming zijn er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- Het planten van bomen en struwelen voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse (autochtone) bes- en bloemdragende struiken en planten;
- De grondwal kan worden ingezaaid met een natuurlijk zadenmengsel die overeenkomt met of aansluit op de al bestaande heidevegetatie op de naastgelegen zandrug. Dit kan onder meer door maaisel van het heideterreinen (met zaden) afkomstig van nabij gelegen heideterrein dun op te brengen.